

IX. PITIÜSES

Les Pitiüses, gràcies a la forta acceleració experimentada –xifrada en un punt percentual–, varen situar el VAB en el 2,5%, amb la qual cosa lideraren el creixement econòmic a les Balears per primer cop des de l'any 2002, si bé aquesta vegada compartiren el lideratge amb Mallorca. Una prova del dinamisme de l'economia pitiüsa és que va encapçalar el creixement a tots i a cadascun dels sectors productius, i de manera especial a la indústria (2,2%) –quatre dècimes percentuals més que la mitjana balear– i a la construcció (3,3%) –dues dècimes més que el registre regional–, mentre que als serveis va presentar igual comportament que Mallorca (2,5%), per situar-se així una dècima percentual part damunt de la mitjana de l'arxipèlag. En quasevol cas, la reactivació de l'activitat va derivar en la millora generalitzada dels registres laborals, atès que es va crear ocupació a tots i cadascun dels sectors econòmics.

PANORAMA GENERAL: LIDERATGE EN ACTIVITAT I OCUPACIÓ

D'acord amb el comportament de l'activitat, el mercat laboral pitiús va mostrar-se també com el més dinàmic de les Balears quant a creació d'ocupació a tots i a cada un dels sectors productius. D'aquesta manera, les Pitiüses varen augmentar el nombre d'afiliats en un 6,4%, 1,6 pp part damunt de la mitjana balear. Amb tot, la taxa d'atur va continuar essent la més elevada de tot l'arxipèlag (9,8%), malgrat la reducció d'un punt percentual en relació a l'any anterior, atès que es va situar encara 2,2 punts percentuals per sobre de la mitjana balear, circumstància que es va reproduir a tots els sectors a excepció de l'agricultura.

QUADRE 9.1. EVOLUCIÓ DEL VAB DE LES PITIÜSES, 2004-2006

	2006	2005	2004
Indústria	2,2	1,7	1,5
Construcció	3,3	2,6	1,3
Serveis	2,5	1,3	1,1
VAB no agrari	2,5	1,5	1,2

* Taxes de variació anual en percentatges

Font: elaboració pròpia

QUADRE 9.2. INDICADORS PARCIALS DE LES PITIÜSES

	2006	2005
Consum productes petrolífers	10,8	9,2
Gasolina	-1,8	-2,5
Aviació comercial	5,0	7,9
Gasoli A	11,6	9,0
Matriculacions de vehicles	-8,5	-6,5
Habitatges visats	7,7	36,8
Trànsit d'aeronaus	11,4	0,2
Trànsit aeri de mercaderies	1,7	-3,6
Trànsit aeri de passatgers	7,1	-0,1
Arribades de turistes via aèria	4,3	-1,5
Britànics	0,6	-5,9
Alemans	0,5	2,0
Trànsit marítim de mercaderies	23,1	13,0
Trànsit marítim de passatgers	7,1	5,5
Línia regular	9,1	4,3
Creuers	-41,1	46,9

* Taxes de variació anual en percentatges

Font: CLH, Prefectura Provincial de Trànsit, COAIB, AENA, CITTIB, INE, Autoritat Portuària i elaboració pròpia

Pel que es refereix a la matriculació de vehicles, es va intensificar la caiguda de l'any anterior (-8,5% vs -6,5%, 2005) com a resultat de les 7.600 unitats matriculades, la xifra més baixa dels darrers set anys. Malgrat aquest fet, el consum de carburants d'automoció va accelerar el creixement a les Pitiüses fins a un 5%, el comportament més favorable de totes les illes.

D'altra banda, l'enquesta d'activitat anual elaborada per la PIMEEF (Petita i Mitjana Empresa d'Eivissa i Formentera) va confirmar la millora en les vendes, que ja s'havia

iniciat l'any anterior, i n'és la prova que la proporció d'empresaris que manifestaren haver incrementat vendes va situar-se clarament part damunt dels que les disminuïren (46,8% vs 12%, respectivament), fet que no es donava des de l'any 2001. Per sectors, tots sense excepció varen millorar la valoració respecte de l'any anterior, tot i que sobresortí, un any més, el comportament favorable del sector industrial i de la construcció, on la diferència entre els empresaris que declararen haver augmentat vendes respecte dels que les disminuïren va ésser màxima

QUADRE 9.3. INDICADORS SECTORIALS DE LES PITIÜSES

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	2006	2005
VAB	n.d.	1,7	2,6	1,3	2,5	1,5
Afiliats Seguretat Social	-0,7	4,0	11,7	5,4	6,4	5,6
Taxa d'atur registrada	3,3	6,2	8,7	10,1	9,8	10,8
Facturació d'electricitat	-1,2	5,8	-2,2	7,7	4,4	4,7

* Taxes de variació anual en percentatges

Font: SOIB, TGSS, GESA i elaboració pròpia

(33,9% vs 9,7%, 2005). Seguidament se situà la branca del comerç, amb un registre del 30,7% (vs -1,1%, 2005), mentre que el sector turístic tornà a ésser el que mostrà unes valoracions menys favorables amb un 23,1%. Pel que fa al marge de variació de les vendes, la millor evolució també es localitzà a la indústria i a la construcció, on fins a un 46,6% dels empresaris que declararen haver-les augmentat ho varen fer en una proporció superior al 10%. Com a principals motivacions per explicar la situació descrita, els empresaris de les Pitiüses varen destacar el fet de tenir més o millors clients (28%); les inversions/millores en reformes, promoció, imatge i personal (18,3%) i la conjuntura econòmica (17,1%). Pel que fa als empresaris que declararen una reculada de vendes, varen justificar-la majoritàriament a partir de la mala qualitat dels turistes/clientes (30%) i la major competència (16,6%).

Malgrat tot, la valoració global dels empresaris pitiüsos va empitjorar respecte de l'any anterior. Així, segons l'enquesta d'activitat de la PIMEEF, la majoria d'empresaris pitiüsos qualificaren l'exercici de

«normal» (45,5% vs 39,9%, 2005), mentre que descendiren els que opinaren que fou «bo» (29,2% vs 43,1%, 2005) i cresqueren els que el valoraren com a «dolent» (17,9% vs 12,1%, 2005).

INDÚSTRIA: DESTACAT AUGMENT DE L'OCUPACIÓ

El sector industrial eivissenc va liderar el creixement a les illes per tercer any consecutiu, gràcies a una taxa del 2,2%, quatre dècimes percentuals superior a la mitjana balear, registre notable si es té en compte que des de l'any 2001 el sector secundari no havia superat la barrera del 2%. Aquesta evolució és coherent amb el comportament més favorable de la majoria d'indicadors d'activitat en relació a la mitjana balear i el superior dinamisme del mercat laboral.

Quant al comportament de l'ocupació a la indústria tradicional de l'illa, la branca extractiva de la sal va experimentar un augment de la mà d'obra per tercer any consecutiu ja que tengué dos afiliats més de mitjana durant l'exercici, fet que va comportar

una taxa anual del 5,1%, davant del 20,6% de l'any anterior. Malgrat aquesta positiva evolució en termes laborals, el volum de sal carregada al port d'Eivissa va prosseguir a la baixa (-15,8%), fins a comptabilitzar un mínim històric de 34.124 tones. Pel que fa a la branca d'extracció de minerals no metàl·lics, la quantitat extreta a les Pitiüses al llarg de l'any no va experimentar variacions, després de la reculada del passat exercici (-17,5%). La indústria de materials de construcció, per la seva banda, va intensificar la retallada de l'any anterior amb la dada menys favorable de totes les illes (-10,2% vs -1,1%, 2005), mentre que, per contra, l'agroalimentària va mostrar el creixement dels afiliats més important de tot l'arxipèlag (10%).

Pel que fa a l'ocupació en el conjunt del sector, va experimentar la crescuda més notable de totes les illes (4%), tres punts percentuals part damunt de la dada balear. L'atur, en canvi, tot i millorar, va continuar comportant-se menys favorablement que a les illes en registrar una taxa del 6,2%, cinc dècimes superior a la mitjana balear però gairebé un punt inferior al registre de l'any anterior.

Quant a altres indicadors d'activitat disponibles amb relació al sector, la facturació d'electricitat va palesar el major dinamisme de la indústria pitiüsa amb un increment del 5,8%, mentre que pel que fa a l'agregat de sectors el creixement va xifrar-se en el 4,4%, l'augment més elevat de totes les illes en ambdós casos per tercer any consecutiu. Per subsectors, la branca de mines i pedreres va demanar pràcticament el doble d'energia elèctrica que l'any anterior, al mateix temps que, en canvi, tant la indústria de materials de construcció (-1,1%) com la d'aliments, begudes i tabac (-2,4%) varen experimentar correccions a la baixa, això sí, després que l'any anterior es caracteritzàs per un fort creixement. Pel que fa al consum de productes petrolífers, també va evidenciar el major impuls del secundari pitiús, atès que va presentar increments superiors a l'any precedent i a la resta d'illes. D'aquesta manera, el seu consum total va augmentar fins a un 10,8% (vs 9,2%, 2005), mentre que el de gasoli C va tornar a evolucionar encara més intensament a l'alça (50% vs 42%, 2005).

D'altra banda, la inversió en noves indústries no va mostrar-se en sintonia amb el bon to del secundari pitiús. Així, segons dades del Registre Industrial, la formació bruta de capi-

QUADRE 9.4. ESTADÍSTIQUES DEL REGISTRE INDUSTRIAL DE NOVES INDÚSTRIES A LES PITIÜSES

	2006	2005	2004
Noves indústries i modificacions	56	35	38
Inversió	647.266	2.132.890	1.252.845

* Dades en nombre, excepte inversió en euros

Font: Registre Industrial, Direcció General d'Indústria, Govern de les Illes Balears

tal va totalitzar només 647.266 euros durant l'exercici a les Pitiüses, gairebé un 70% menys que l'any anterior, fet que, amb tot, va comportar un major nombre d'indústries creades o modificades (56 vs 35, 2005). Quant a la potència elèctrica d'aquests projectes, es va xifrar en només 602 kW, lluny dels 7.214 kW de l'any precedent. Així les coses, d'acord amb el dinamisme del mercat laboral al sector, la inversió en noves indústries va permetre la creació de 217 nous llocs de feina, un 65,6% més que l'any anterior, vinculats majoritàriament als projectes de noves indústries (66,4%).

CONSTRUCCIÓ: ÚNICA ILLA ON ENCARA S'ACCELERA

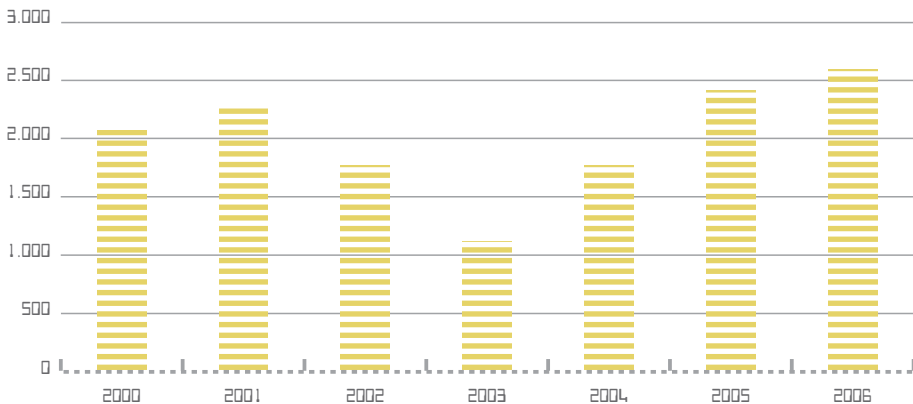
Mentre que a la resta d'illes la construcció va tocar sostre o es va començar a desaccelerar, a les Pitiüses va assolir el registre més elevat des de l'any 2001, d'un 3,3%, com a conseqüència d'un repunt de set dècimes percen-

tuals respecte de l'any anterior. Sens dubte, l'estirada de la demanda pública, derivada de les infraestructures de comunicació en execució, va ésser determinant per explicar aquesta evolució, alhora que el segment residencial també es mostrava prou dinàmic.

Pel que fa a la demanda privada, els habitatges visats pel Col·legi d'Arquitectes varen situar-se en màxims des de l'any 1998 en comptabilitzar-se'n 2.561, fet que va implicar un increment del 7,7%. A més, al llarg de l'any el sector va beneficiar-se encara de l'empenta de l'obra residencial experimentada durant l'exercici anterior i enfilà un 36,8% el nombre d'habitatges visats.

D'altra banda, l'obra pública va mostrar una forta estirada, i en són la prova les vendes d'asfalt a les Pitiüses, que a diferència de la resta d'illes es varen moure fortament a l'alça (158,5%) i superaren, així, per primer cop, la xifra de les cinc mil tones.

GRÀFIC 9.1
EVOLUCIÓ DEL NOMBRE D'HABITATGES VISATS
A LES PITIÜSES, 2000-2006

Font: COAIB

L'activitat al port d'Eivissa relativa a la construcció confirma el to exuberant del sector. Així, el trànsit de materials de construcció va assolir un màxim històric gràcies a les més de 347.000 tones transportades, que implicaren un creixement anual de fins a un 30,4% (-3,6%, Balears). Pel que fa al trànsit de productes a granel sòlids, també va oferir un nou màxim històric amb 257.545 tones carregades i descarregades, fet que va comportar un creixement anual del 25,1%, inserit novament en un context contractiu a les illes (-6,7%).

Malgrat tot, la construcció pitiüsa va esser l'única de totes les illes que experimentà un decrement de la demanda de consum elèctric (-2,2%), si bé la davallada va esser imputable en bona part al fort retrocés del mes de desembre (-26,5%), atès que fins aleshores la demanda acumulada s'havia mantengut si fa no fa en els nivells de l'any anterior.

El mercat laboral pitiús, amb relació al sector de la construcció, va anar de la mà de l'activitat i també va esser amb escreix el més dinàmic de totes les illes. En aquest sentit, el creixement del nombre d'afiliats es va xifrar en l'11,7%, 2,6 pp part damunt de la mitjana balear, com a conseqüència dels 8.026 treballadors inscrits de mitjana en el conjunt de l'any. Paral·lelament, les Pitiüses varen liderar l'increment del nombre d'empreses de la construcció d'alta a la Seguretat Social, que es va situar en 959 de mitjana durant l'any gràcies a una taxa de creixement del 7,4%. Amb tot, ben igual que a la resta de sectors, un any més les Pitiüses varen presentar la major taxa d'atur de totes les illes a la construcció, con-

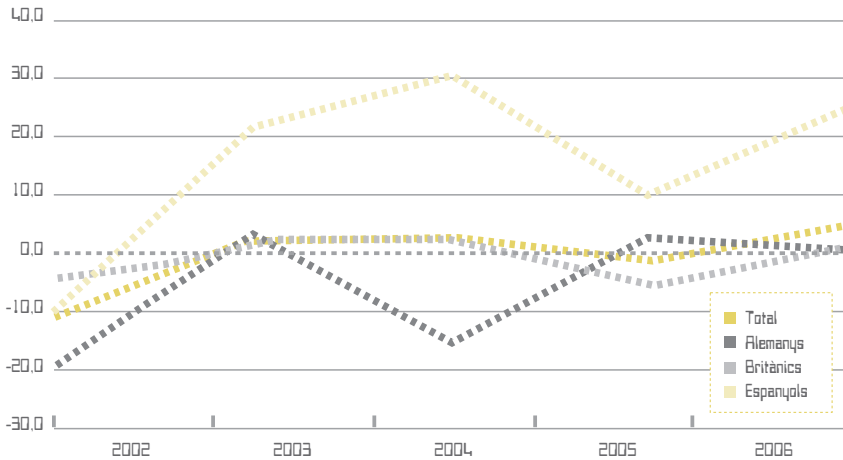
cretament un 8,7% de la població activa, tot i que aquest registre va implicar un descens anual d'1,4 pp.

SERVEIS: ES DUPLICA EL RITME DE CREIXEMENT

La forta acceleració experimentada pel sector terciari pitiús (2,5% vs 1,3%, 2005) va possibilitar que assolís el ritme del sector a Mallorca, líder en creixement durant els tres darrers anys, al mateix temps que catapultava l'evolució del conjunt de l'economia fins a cotes inèdites des de l'any 2001. La reactivació al sector turístic, reflectida en la notable millora dels principals indicadors d'activitat, va esser-ne el principal factor explicatiu.

D'aquesta manera, les Pitiüses varen presentar la major xifra de turistes arribats des de l'any 2001 (1,67 milions), circumstància que va implicar un creixement anual del 4,3%, més moderat, amb tot, que la mitjana balear (7,7%). El cert és que les principals nacionalitats varen evolucionar a l'alça, si bé sobresortí el comportament del mercat italià (13,6%) –amb un màxim històric de 246.521 turistes– i de l'espanyol (24,9%) –amb un increment similar al de Mallorca–. Pel que fa als britànics, primer mercat emissor a les Pitiüses, varen quedar-se per segon any consecutiu per sota dels 600.000 turistes –barrera que s'havia superat durant tots els anys del primer lustre de la dècada–, com a conseqüència d'un exigu augment del 0,6%. Així les coses, els britànics varen continuar perdent quota de mercat (35,2% vs 36,8%, 2005) en benefici dels espanyols (23%

GRÀFIC 8.2
EVOLUCIÓ DE L'ARRIBADA DE TURISTES PER VIA AÈRIA
A LES PITIÜSES, 2002-2006

* Taxes de variació anual en percentatges
Font: CITTIB

vs 18,5%, 2005), mentre que els italians recuperaren el terreny perdut l'any anterior (14,8% vs 13,7%, 2005).

En matèria aeroportuària, l'evolució també va ésser prou favorable. Així, tant el trànsit de passatgers –amb el creixement més elevat de totes les illes (7,1%)– com el d'aeronaus (11,4%) varen mostrar-se molt dinàmics, mentre que el trànsit de mercaderies va presentar un increment més modest, tot i que cal remarcar-ne el canvi de tendència respecte de l'any anterior (1,7% vs -3,6%, 2005).

El trànsit portuari, per la seva banda, en va oferir una de freda i una de calenta. Així, el moviment regular de passatgers va presentar el major dinamisme de tot l'arxipèlag en incrementar-se un 9,1%, gairebé

cinc punts percentuals més que l'any anterior, tot i el descens observat al port de Sant Antoni (-22,5%), que va deixar el nombre de passatgers part davall dels cent mil per primer cop en els darrers deu anys. En canvi, el turisme de creuers, pràcticament la totalitat del qual es localitza al port d'Eivissa, va caure de manera intensa en comptabilitzar-se només 70.000 creueristes, mínim des de l'any 2002 i que va implicar la pèrdua de gairebé 49.000 passatgers en termes anuals i la major reculada de totes les illes (-41,1%).

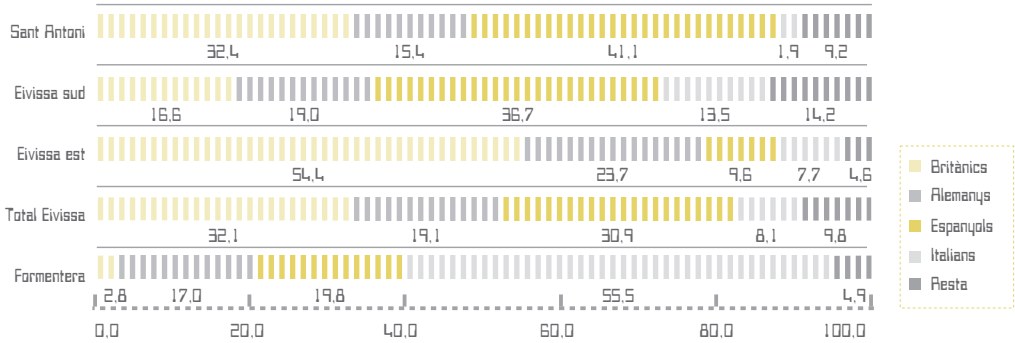
Quant als indicadors d'activitat dels establiments turístics de les Pitiüses, el cert és que varen mostrar el comportament més favorable de tot l'arxipèlag. En aquest sentit, la millora substancial de l'estada mitjana i de les arribades de turistes va permetre

una clara recuperació de les estades turístiques. Pel que fa a les estades hoteleres en concret, varen rompre amb la tendència negativa dels darrers cinc anys tot liderant-ne el creixement en el conjunt de l'arxipèlag. Així, es varen comptabilitzar 7,6 milions de pernoctacions hoteleres durant l'exercici, un 6,3% més que l'any anterior, com a conseqüència de la reactivació de les pernoctacions d'estrangers (2,4%) i del manteniment del dinamisme del mercat domèstic (28,8%). Les dades aportades pel CITTIB en aquest sentit són encara més optimistes, atès que les estades turístiques a les Pitiüses varen augmentar fins a un 8,1%, també en aquest cas la progressió més intensa de les Balears. Fent una ullada a la distribució d'aquestes estades, s'observa que les Pitiüses varen continuar augmentant l'estacionalitat, ja que el creixement va ésser més notable a la temporada alta (9%) que a la mitjana (5,5%) i la baixa (6,9%), motiu pel qual el pes relatiu de la temporada alta en el total es va incrementar (72,1% vs 71,5%, 2005) en detriment de la temporada baixa (20,7% vs 21,2%, 2005). Pel que fa a l'estada mitjana, va ésser la més elevada de les illes (11,3 dies) i recuperà part del terreny perdut, ja que va augmentar en 0,4 dies respecte de l'any anterior. Així les coses, el grau d'ocupació dels establiments turístics a Eivissa va ésser, segons dades del CITTIB, idèntic al de l'exercici precedent (70,4%), si bé cal tenir present que al llarg de l'any hi va haver un major percentatge de planta oberta als establiments eivissencs durant la temporada alta i mitjana. Per la seva banda, Formentera, amb un grau d'ocupació del 71,2% (vs 69,5%, 2005), va recuperar el retrocés de l'any anterior i se situà així en nivells semblants als de 2004.

A les Pitiüses també es varen observar diferències importants segons la zona estudiada amb relació al grau d'ocupació. D'aquesta manera, igual que els dos darrers anys, el municipi de Sant Antoni de Portmany va gaudir del major grau d'ocupació (78,4%, 4,3 pp més que l'any anterior), mentre que la zona Eivissa sud (que inclou els municipis de Sant Josep de sa Talaia i Eivissa) va presentar la taxa més baixa, xifrada en un 60%, 4,4 pp inferior a l'any precedent i l'única que es va moure a la baixa. Per la seva banda, a la zona Eivissa est (Sant Joan de Labritja i Santa Eulària des Riu) el registre d'ocupació va xifrar-se en el 74,7% i va ésser 1,6 pp superior en termes anuals.

Per nacionalitats, la zona d'Eivissa est va mostrar, com és habitual, una major concentració de turisme estranger, sobretot britànics (54,4%), la major quota de les Pitiüses i fins a 9,8 pp superior a l'any anterior, i alemanys (23,7%), mentre que el turisme nacional només va mostrar un pes relatiu del 9,6%. A la zona d'Eivissa sud, en canvi, va mantenir-se el predomini del mercat domèstic (36,7%), que va augmentar en 3,4 pp; però el que va destacar en termes relatius és el retrocés dels italians, xifrat en 7,8 pp, tot i que la seva quota (13,5%) encara va continuar éssent la més elevada de l'illa. A Sant Antoni, per la seva banda, els espanyols varen continuar en el primer lloc del rànquing d'importància seguits dels britànics, que, amb tot, varen perdre presència relativa (-2,3 pp). Finalment, i pel que fa al turisme transalpí a Formentera, va continuar éssent el majoritari (55,5%), i fins i tot va incrementar la seva presència respecte de l'any anterior (3,5 pp).

GRÀFIC 9.3
IMPORTÀNCIA RELATIVA DE L'OcupACIÓ A LES PITIÜSES
PER NACIONALITATS I PER ZONES, 2006

* Valors percentuals sobre el total de turistes allotjats a cada una de les zones

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Conselleria de Turisme del Govern de les Illes Balears

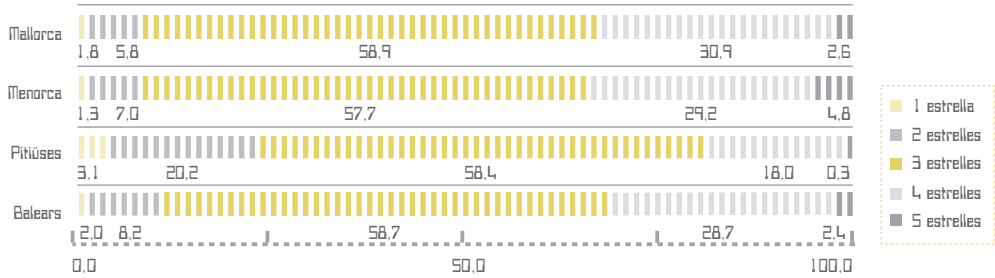
Quant a la capacitat d'allotjament, Eivissa va reduir-la lleugerament per segon any consecutiu. D'aquesta manera, l'illa va totalitzar 79.398 places turístiques, un 0,6% menys que l'any anterior, mentre que a Formentera les 7.688 places existents varen romandre inalterades durant l'exercici. Per tipologia, el decrement a Eivissa s'explica per la davallada de l'oferta extrahotelera (-1,6%), atès que l'hotelera (-0,1%) no va experimentar canvis significatius. Les places d'apartaments, que retrocediren un 1,5% (360 places), i les de càmpings, que ho feren un 5,8% (75 places), destacaren de la banda negativa. En canvi, l'agroturisme continuà engreixant les places disponibles, un 7,6% (16 places).

Respecte a la categoria dels establiments turístics, tot i millorar lleugerament, les Pitiüses varen continuar oferint un major percentatge de places de menor qualitat. Així, un 23,3% del total de places hoteleres

eren de categoria inferior a les tres estrelles (vs 10,1%, Balears), dada 1,6 pp inferior a la de l'any anterior, mentre que les de tres estrelles varen augmentar la quota fins al 58,4%, 1,7 pp més en termes anuals. En el cas dels apartaments, les Pitiüses també varen oferir una proporció més elevada de places de menor qualitat, atès que els apartaments d'una i de dues claus representaren un 78,3% del total, dues dècimes percentuals menys que l'any precedent, enfront d'un 67,2% de mitjana balear.

Amb relació al comportament en termes laborals del sector, les Pitiüses varen esser líders en creació d'ocupació també en el sector serveis. D'aquesta manera, el nombre d'afiliats a la Seguretat Social va créixer un 5,4% de mitjana anual, registre 0,8 dècimes superior a la dada balear. Quant a la desocupació, la taxa d'atur va situar-se en el 10,1% de la població activa, gairebé tres punts percentuals part damunt del registre del con-

GRÀFIC 9.4
CATEGORIA DELS ESTABLIMENTS
HOTELERS PER ILLES, 2006

* Dades en percentatges sobre el total de les places

** S'inclouen les categories classificades com a hotel, hotel residència, hotel apartament i residència apartament

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Conselleria de Turisme del Govern de les Illes Balears

junt de l'arxipèlag però vuit dècimes per sota de la dada de l'any anterior. Per principals branques, la creació de llocs de feina va mostrar-se molt dinàmica tant als serveis de mercat com als serveis públics. Així, la força laboral va accelerar el creixement al comerç al detall (5,4% vs 4,8%, 2005) i, gràcies a la bona marxa de la temporada turística, a l'hoteleria (7,3% vs 3,3%, 2005), mentre que va mostrar un increment idèntic al de l'any anterior al comerç a l'engròs (4,3%).

A la branca de transports, en canvi, els afiliats varen alentir la seva progressió tot i mantenir un notable ritme d'augment (5,6% vs 9,7%, 2005). Pel que es refereix als serveis públics, només els treballadors de l'Administració pública varen frenar l'avanç (5,7% vs 16,6%, 2005), atès que tant els de la branca de sanitat (5,7% vs 0,9%, 2005) com els de l'educació (6,9% vs 3,2%, 2005) milloraren ostensiblement els registres de l'any precedent.